

OPDRACHT IN JERUZALEM

William Geller

OPDRACHT IN JERUZALEM

Roman over de verschrikkingen
tijdens de Eerste Kruistocht:
1096 – 1099.

©: William Geller
Zie ook: <http://www.AAABoeken.nl>

ISBN-nummer: ISBN: 9789464055849

Proloog

Ga naar de leerling Endor en zeg hem dat, zodra de zon achter de westelijke stadsmuur verdwijnt, hij zich moet melden in de noordelijke voorraadkamer die grenst aan het “Plein der Vrouwen.” De knaap, wiens taak het in normale tijden was behulpzaam te zijn bij het bereiden der maaltijden, verdween haastig in de richting van de vertrekken der leerling-priesters.

De priester Nahor, in een al lang niet meer smetteloos gewaad, staarde somber voor zich uit. De oorlogsgeluiden van de heftige strijd tegen de Romeinen bij de stadsmuren drongen nauwelijks tot hem door. Het zou niet lang meer duren voor de stad zou vallen. Op een wonder van God, die voor de zoveelste maal door zijn volk in de steek was gelaten, mocht niet meer gerekend worden. De tweede muur was reeds gevallen en de hoop die even was opgelaaid toen de Joden met een drieste uitval die muur nog enkele dagen hadden weten terug te veroveren op de Romeinen, was weer omgeslagen in bittere wanhoop. De honger was zo nijpend dat er gemoord werd om een handje vol voedsel van een kwaliteit dat men in betere tijden nog niet aan een bedelaar zou geven. Er waren zelfs geruchten dat sommige vrouwen in hun wanhoop hun eigen kinderen geslacht en opgegeten hadden. Nahor keek naar de zon die reeds gedeeltelijk achter de stadsmuur verdwenen was. Opnieuw zou een nacht aanbreken vol moord en roof. Hij wendde zich van de ondergaande zon af en begaf zich naar de noordelijke voorraadkamer. Hij moest nog iets belangrijks regelen alvorens de Romeinen de stad zouden bezetten en haar ongetwijfeld na plundering zouden afbranden.

Toen Nahor in de voorraadkamer aankwam was Endor daar al aanwezig. Hij bekeek de leerling-priester aandachtig. Een weinig opvallend ietwat Romeins aandoend uiterlijk, wat in dit geval uitstekend van pas kwam. Verder stevig gebouwd en nog niet al te zeer vermagerd door de ontberingen van de laatste maanden. De jonge leerling wachtte geduldig tot de

priester het woord tot hem zou richten. “Ik heb een belangrijke taak voor je.” Nahor was het er met zichzelf nog niet geheel en al over eens wat hij de jongen precies zou moeten zeggen. Als hij hem fout had ingeschat was het leed niet te overzien indien de knaap te veel aan vreemden zou zeggen over wat hij hier zou vernemen. Vertelde hij hem echter te weinig dan zou Endor als hij in moeilijkheden zou komen, wat beslist niet ondenkbaar was, de opdracht vergeten en er misschien vandoor gaan. Of, wat erger was, de zaak wellicht uit lijfsbehoud zou verraden. Het leek hem het beste het minder belangrijke wat aan te dikken en het wezenlijk belangrijke daartussendoor te vlechten. Afhankelijk van de reactie en de vragen van de ander kon hij dan tijdens zijn verhaal wel bepalen hoe ver hij kon of moest gaan. “Je hebt zo’n anderhalf jaar bij de schaapherders in de omgeving van Michmas doorgebracht. Daar heb je geleerd zowel voor jezelf te zorgen als rekening te houden met anderen. Ik heb vernomen dat jij je uitstekend gehouden hebt, moedig waar nodig, geduldig als dat moest, nooit opgeven als er nog een mogelijkheid was een schaap te redden, ook al was die mogelijkheid nog zo klein. Je hebt met groot gevaar voor eigen leven twee van je broeders gered uit de handen van bandieten. Zij hebben met grote bewondering gesproken over je doordachte aanpak en je vaardigheid met de slinger en de herdersstaf als wapen. Verder heb je daar de Romeinse taal leren beheersen in woord en geschrift met hulp van Obadja de oude herder” Endor luisterde met verwondering. Hij had nooit begrepen waarom hij als enige leerling-priester bij de herders in lering had moeten gaan. O, hij had het beslist wel naar zijn zin gehad bij de herders ook al was het leven er zeer hard geweest. Terwijl je de kudde goed bijeen moest houden was er ook nog de zorg voor eigen voedsel, klein wild schieten met de slinger, eetbare planten en knollen vergaren en zorgen voor voldoende water voor de dieren en jezelf. Bij de bronnen ging dat beslist niet altijd even gemakkelijk, sommige herders verdreven met geweld hun zwakkere broeders om zelf eerder gereed te zijn met het zware werk. Voor Endor met zijn harde knuisten en zijn zware herdersstaf hadden ze echter al gauw

respect gekregen en menig oudere of minder sterke herder had zijn hulp dankbaar aanvaard. En waarom het Romeins? Nahor was kennelijk goed op de hoogte van zijn doen en laten bij het herdersvolk. "Die tijd bij de herders was niet zomaar," vervolgde Nahor, "je moet weten dat ikzelf je vader heb gevraagd je naar de Tempel te sturen voor het Priesterschap. Daar je een Leviet bent was dat geen probleem. Je hebt je jeugd op een goede wijze doorgebracht, je was leergierig en bijzonder eerlijk. Naar wat ik also over je vernam leek je mij een geschikte kandidaat voor de zware taak waar je vandaag aan zult moeten beginnen." Endor knikte ernstig alhoewel hij er nog absoluut niets van begreep. Speciale taak? Zou hij Hoge Priester moeten worden? Maar als dat zo zou zijn zou hij toch eerst jarenlang het gewone priesterschap moeten vervullen en zijn speciale taak moest vandaag beginnen. Als leerling-priester had hij niet aan de gevechten deel mogen nemen en al voelde hij zich geenszins verwant aan de fanatieke Zeloten die overal in de voorste gelederen de Romeinen bevochten, heimelijk was hij toch wel een beetje jaloers op hen en wat graag zou hij willen helpen deze stad Jeruzalem, die toch de stad des Heeren was, te verdedigen tegen de oppermachtige vijand. Een plotselinge hoop flitste door hem heen. Zou hij mogen meestrijden? De priester onderbrak zijn gedachten, "Je moet nu heel goed luisteren en ook al begrijp je misschien niet alles wat ik vertel, het is van het grootste belang dat je niets vergeet." De priester zuchtte diep en heel even kwam er een gevoel van wanhoop in hem op. Pakte hij dit op de juiste manier aan? Was deze rustige leerling wel de juiste persoon? Dan vermande hij zich want de tijd drong, misschien zou de stad morgen al vallen en zo niet morgen dan toch zeer spoedig daarna. "Je hebt ongetwijfeld gehoord van een geloofsgemeenschap waarvan de leden zich christenen noemen." Endor knikte bevestigend. Zijn vader had hem er al over verteld en bij de herders had men het er ook meerdere malen over gehad. De christenen geloofden dat de Verlosser reeds op aarde was geweest terwijl de Joden geloofden dat die nog moest komen. De christenen waren zeer heftig vervolgd en Endor betwijfelde het of er in

Jeruzalem nog wel waren overgebleven. Als dat al zo zou zijn dan zouden zij hun geloof in het geheim moeten belijden. De priester vervolgde zijn verhaal. “Deze christenen nu hadden een leider, Jezus genaamd. Voor de christenen is hij de zoon van God, voor ons Joden niet. Toch is hij een heel bijzonder iemand geweest. Hoe bijzonder doet, zeker op dit moment, voor jou niet ter zake. Je zult echter wel de rest van je leven een geheim met je mee moeten dragen wat hem betreft. Hij heeft namelijk een tweetal boekrollen geschreven waarin precies staat wie en wat hij in werkelijkheid was. Deze boekrollen dienen op bevel van die Jezus twee duizend jaar geheim te blijven en zijn daarom begraven. Indien ze reeds nu geopenbaard zouden worden zou dat, weer volgens die Jezus, voor de mensheid een ramp betekenen.” “Maar...”. Endor kon het niet nalaten de priester te onderbreken. Doch deze zei snel: “Onderbreek mij niet want we hebben niet veel tijd meer. Ik weet wat je wilt zeggen, ik een priester die zich met geschriften der christenen bezighoudt, is dat geen Heiligschennis? Misschien is dat zo maar misschien ook niet. Zoals jij nu een taak krijgt, zo heb ik er reeds lang een. Jij zult nooit kennismaken van wat er in die bewuste geschriften staat, je zult alleen een der eersten zijn in een lange rij van ‘Beschermers der Boekrollen’. De rollen liggen hier in Jeruzalem begraven en wel in deze kamer in een rotsholte onder de vloer. Ze liggen daar zó goed verborgen dat al zou de holte bloot komen, men nog die boekrollen niet zomaar voor het grijpen zou hebben. “Nahor begaf zich naar een hoek van het vertrek en nam van een daar staande tafel een bundel en enige kleine voorwerpen op en keerde zich weer tot Endor. De bundel gooide hij achteloos op de grond, twee van de voorwerpen legde hij daarbovenop waarna hij het derde voorwerp, dat er zo op het oog hetzelfde uitzag als de twee andere, voor Endor’s gezicht hield. “Kijk,” zei hij “op dit amulet zie je aan deze kant een afbeelding van de Tempel.” Bij het niet al te felle licht van een olielamp zagen Endor’s scherpe ogen een ronde schijf ter grootte van een kleine handbreedte. Op het gladde oppervlak zag hij een aantal groeven. “Zie,” verduidelijkte Nahor, “hier het Heilig Altaar, hier het ‘Plein der

Vrouwen' en hier de kamer waar wij nu staan. Dit is het belangrijkste gedeelte voor jou en het is iets dieper ingeslepen dan de rest. In deze hoek is een klein puntje niet afgeslepen. Dat lijkt slordig doch dat is het niet want het geeft de plaats aan waar de rotsholte met de boekrollen zich bevindt. "De priester wees naar de vloer. "In de vloer is de holte afgesloten met een klemmende steen van behoorlijk gewicht, de naden zijn onzichtbaar gemaakt ten opzichte van de omgeving door een willekeurige verdeling van de vloer met krassen van een halve vinger diep. Krijgt men de holte per ongeluk toch open dan liggen, zoals ik reeds zei, de boekrollen niet zomaar voor het oprapen. Men dient in de holte nog wat puin te verwijderen waarna men met bijna de gehele arm in de holte moet gaan om de boekrollen in een sleuf van die holte te kunnen vinden. De juiste plaats van de bergplaats ligt drie ellen vanuit de oostelijke muur en drie ellen vanuit de noordelijke muur. Het getal drie is onderin gegraveerd. Rond lopend langs de rand staat in het Romeins: Twee Duizend Jaar Na Keizer Augustus Zult Gij Mij Lezen'. Deze formulering is zo gekozen om het voor vreemden moeilijk, zo niet onmogelijk, te maken hier iets van te begrijpen. Bovendien lijkt het er zo op dat dit iets met de Romeinen van doen heeft." Het duizelde Endor een beetje, hij begreep er nog steeds bijna niets van. Nahor gaf hem evenwel geen tijd tot overpeinzingen. "Onthoud dus goed dat dit de plattegrond van de Tempel voorstelt, het iets dieper uitgeslepen gedeelte deze kamer en het oneffenheidje daarin de plaats van de boekrollen. Verder dat de tekst in de rand aangeeft wanneer de rollen gelezen mogen worden." De priester draaide het amulet om. "Aan deze zijde staat een tekst zonder betekenis. De schrifttekens zijn verzonnen. Het dient slechts om de ware betekenis van dit amulet te verhullen. Deze afbeelding van een vis die tot de staart gespleten is heeft een symbolische betekenis: de verschillen in het geloven in God heeft de Mensheid bijna onherstelbaar in delen gesplitst. Jij mag dat echter wel vergeten. Wat wel van belang is, is dat deze afbeelding ook op de kokers staan waarin de boekrollen zich bevinden. Ik neem aan dat het tot zover duidelijk is. Teneinde het geheim van de boekrollen

voor vergeten te behoeden, zullen er steeds drie bewaarders van het geheim zijn waarvan jij de eerste bent van een nieuw driel. De tweede bewaarder is een herder genaamd Sefatja die normaliter nabij Beth-El een kudde hoedt. Elke avond na zonsondergang zal hij nabij de bron langs de weg naar Sichem te vinden zijn. Je zult hem begroeten met: 'Rustte Jacob hier voor hij naar Laban vertrok?' Hij zal antwoorden: 'De steen waarop zijn hoofd rustte is nog immer mijn altaar.' Zo weet je dat je de juiste gevonden hebt. Sefatja weet wel van de boekrollen maar niet waar ze verborgen zijn. Jij zult hem dat vertellen en hem een amulet geven." Nahor wees naar de voorwerpen die op de bundel lagen. "Het derde amulet is voor de derde bewaarder die jullie samen zullen moeten zoeken en inwijden in dit geheim. Je begrijpt dat de keuze zeer secuur gemaakt zal moeten worden. Ik had gehoopt meer tijd te hebben om ook de derde bewaker zelf te kunnen vinden en ik had graag nog gewacht met het jou mede te delen doch Titus en zijn troepen laten mij die tijd niet." Nahor zuchtte diep en drukte even de handen tegen het gezicht. Endor greep die kans om iets te vragen. Want vragen waren er legio. Hij begreep wel dat de meeste zinloos waren daar Nahor ze of niet wilde of niet kon beantwoorden. Er was echter één vraag die de priester wel zou moeten beantwoorden. Hoe moest hij in vredesnaam uit de stad komen? De Romeinen hielden haar haast mannetje aan mannetje omsingeld en iedereen die de stad durfde verlaten en door de soldaten van Titus gegrepen werd was ten dode opgeschreven. Als je geluk had en een Romein had medelijden met je dan werd je zonder meer gedood maar in de meeste gevallen werden de gevangenen eerst gemarteld en daarna vlak bij de stadsmuren gekruisigd. Endor stelde zijn vraag: "Hoe wilt u dat ik de stad veilig verlaat? U weet wat de Romeinen met vluchtelingen doen en waarom probeert u zelf niet weg te komen met de amuletten?" Nahor glimlachte flauwtjes. "Ik ben geen sterke jonge man meer zoals jij. De vlucht zoals ik die heb voorbereid zou mij vrijwel zeker niet lukken, de kans is groot dat het jou wél gelukt. Je gaat namelijk het volgende doen: in het gewaad van een priester

ga je met deze bundel kleren bij volledige duisternis naar de Siloamvijver nabij de Fonteinpoort. Doordat het terrein buiten de stad aan die kant zo kaal is en direct onder de stadsmuur geen enkele dekking biedt, vallen de Romeinen daar niet aan maar wagen er zich ook geen vluchtelingen. In de oostelijke hoek van de vijver bevindt zich een dicht veld waterplanten. Deze planten zijn zoals je weet zeer giftig en worden daarom niet gegeten. Verborgen onder deze planten bevindt zich een vrij nauwe opening waar jij echter nog wel door kunt. Je komt dan in een grot waar je slechts net met je hoofd boven de waterlijn komt. Met enige moeite kun je tegen de wand van de grot opklimmen naar een lage gang waar je kruipend doorheen moet. Deze gang voert je naar een smalle opening in de rotsen, verborgen door wat doornstruiken en losse stukken steen. Daar zullen wel wat schrammen je deel zijn maar van meer belang is dat die opening achter de eerste wachtlinie van de Romeinen ligt. De eerste wachtlinie is zwaar bezet en de soldaten zijn daar zeer waakzaam. Titus is erg streng in het straffen van soldaten die daar iemand laten passeren. Je zult gekleed zijn in het kostuum wat doorgaans gedragen wordt door de persoonlijke koeriers van Titus. Ik zal je haar kort snijden evenals je baard. Het koerierspak is waterdicht verpakt in een vette huid.” Nahor wees op de bundel op de vloer. “Je begrijpt dat een goede kennis van het Romeins bij je tocht van levensbelang voor je is.” De leerling-priester knikte flauwtjes. “O ja, je begrijpt natuurlijk wel dat niemand je mag zien als je de vijver ingaat. Het heeft geen enkele zin meerdere mensen via deze uitgang de stad uit te krijgen, de weg is moeilijk en de Romeinen zouden het al heel gauw doorkrijgen. Bovendien is het beter dat de gang geheim blijft ingeval er alsnog een soort wonder zou geschieden en de stad behouden zou blijven. De kleding die je meeneemt is van een gevangen genomen en aan zijn verwondingen, opgelopen bij ondervraging, gestorven Romeinse koerier. Alles wat het voor iemand herkenbaar zou kunnen maken is verwijderd zodat je wat dat aangaat niet veel risico zult lopen.” Endor knikte. Hij staarde naar de plaats op de vloer waaronder zich de holte met de boekrollen moest bevinden. In

het slechts door een flakkerende olievlam verlichte vertrek was op de vloer niets waar te nemen. Hij bedacht dat dit zelfs bij vol zonlicht in het vensterloze vertrek niet mogelijk zou zijn. Nahor nam een mes van de tafel en begon zwijgend de haren en de baard van Endor naar Romeins model te snijden. Daarbij overdacht hij nog eens goed of hij niet iets belangrijks was vergeten. Hij dacht van niet. Het grootste probleem zou zijn dat vele tientallen malen dit verhaal aan opvolgers zou moeten worden doorverteld. Nahor begreep heel goed dat als er maar iets werd weggelaten of erbij werd verzonnen de hele geschiedenis binnen een paar honderd jaar onherkenbaar verminkt zou kunnen zijn. Hierop moest hij Endor nog eens duidelijk wijzen.

Een beetje medelijden had hij wel met de jonge leerling die met zo weinig kennis een dergelijke belangrijke taak moest gaan vervullen. Tevens moest hij hem iets meer over de grot mededelen en hem vertellen over de fakkel en de vuurstenen in de bundel. Nahor wierp het mes op de tafel en gaf de jonge man de laatste instructies. Dan legde hij beide handen op de schouders van de leerling “Je moet nu enige tijd gaan rusten, verlaat dit vertrek niet en als er al iemand hierbinnen mocht komen, wat hoogst onwaarschijnlijk is, dan rep je met geen woord over wat wij besproken hebben en zeg op eventuele vragen alleen dat je op mij wacht. Ik kom je waarschuwen wanneer je moet gaan.” Zonder verder een woord te zeggen en zonder om te zien verdween de priester. Endor keek eens om zich heen, buiten de tafel met het mes, de olielamp en de kledingbundel op de grond bevatte het vertrek niets. Van rusten zou wel niet veel komen, eigenlijk was hij in het geheel niet moe doch had meer last van honger. Te eten was hier echter ook niets. Hij liet zich op de vloer zakken en liet hals en hoofd rusten tegen de bundel kleren. De schapehuid stonk.

Voorzichtig keek Endor om zich heen. Hij kende dit gedeelte van de stad goed. Van oorlogsrmoer was nauwelijks iets te horen, meestal stopten de Romeinen bij het vallen van de avond de beschietingen. Wel hoorde hij ergens in de stad geschreeuw van rovende bendes. In de richting waar heen hij

zich moest begeven leek alles rustig en bovendien zou zijn priesterkleed hem waarschijnlijk voldoende bescherming geven. Zelfs de rovende en moordende losgeslagen burgers van de ten ondergang gedoemde stad lieten de priesters nog wel met rust. Uiterlijk kalm en met de waardige tred een priester eigen, begaf Endor zich op weg. De kledingbundel hield hij stevig onder de linkerarm geklemd, de herdersstaf in de rechterhand. Het was een zeer heldere maanloze nacht waarbij het leek alsof hij de sterrenhemel zo zou kunnen aanraken. De tocht naar de vijver verliep zonder dat hij iemand ontmoette. Was het in normale tijden zowel in de avond als in de nacht altijd een drukte van belang in de straten van Jeruzalem, nu hield iedereen die niets buiten te zoeken had, zich van honger, zwakte en vrees angstvallig verborgen achter gesloten en gebarricadeerde deuren. Ook bij de vijver was het stil. Bij het licht van de sterren kon hij vaag het waterplantendek zien waar hij onderdoor zou moeten duiken. Gehoor gevend aan de ernstige raad van Nahor liet hij zich op enige ellen afstand van het water tussen wat karig struikgewas voorzichtig op de grond zakken. Tientallen minuten bestudeerde hij de omgeving op aanwezigheid van mensen. Niets wees echter op wat voor levend wezen dan ook. Endor besloot het opvallende witte priestergewaad hieruit te doen en het in de grond te verbergen. Slechts gekleed in lendendoek, de bundel in de ene hand en de staf in de andere, begaf hij zich omzichtig te water. Het water dat de gehele dag door de brandende zon was verhit, voelde vies warm aan. Hij waadde langs de oever tot aan de op het oppervlak drijvende, helaas niet eetbare, plantenbrei. Het water reikte hem bijna tot de schouders. Met de staf tastte hij de zijkant van de vijver af op zoek naar de opening. Ongeveer in het midden van de partij waterplanten ondervond de stok geen weerstand. Nog één keer blikte Endor om zich heen, voor het laatst wierp hij een blik in de richting van de stad, een stad die hij misschien nooit terug zou zien en zo wèl, dan zeker niet in zijn huidige staat. Endor haalde diep adem en met bonkend hart liet hij zich onder het oppervlak zakken. De opening bevond zich vlak boven de vast aanvoelende

vijverbodem. Hij werkte enige takken die in de opening klem zaten weg en worstelde zich met moeite de opening binnen terwijl hij de bundel en de staf voor zich uit duwde. Gelukkig hoefde hij niet ver want zijn longen smeekten al ras om verse lucht. Ingehouden proestend kwam hij boven in volledige duisternis. De lucht was erg muf maar toch een weldaad voor zijn longen. Van de priester wist hij dat de bodem van de grot recht vooruit, oplopend was. Uiterst voorzichtig schuifelde hij, de staf als taster voor zich uit houdend, naar voren. Al gauw reikte het water hem nog maar tot de knieën en stootte zijn staf tegen de wand van de grot. Hoewel zijn ogen nu toch aan de duisternis gewend waren kon hij nog steeds niets waarnemen. Voorzichtig knoopte hij de bundel gedeeltelijk los en haalde de fakkel en een paar vuurstenen tevoorschijn. Bij de felle flitsen van de vuurstenen keek hij eerst nieuwsgierig om zich heen. Door de verblindende werking nam hij echter nauwelijks iets waar. Al spoedig brandde de fakkel en bij de flakkerende vlam inspecteerde hij de ruimte waarin hij zich bevond. De grot was niet erg groot en de gang waardoor hij zich naar buiten zou moeten begeven, was duidelijk zichtbaar. Endor overlegde met zichzelf hoe hij te werk zou gaan. De fakkel stak hij in een gleuf in de rotswand. Hij besloot de Romeinse kleding alvast hieraan te doen want met hinder van de bundel zou het bereiken van de gang grote moeilijkheden met zich meebrengen. Bovendien wilde hij voorlopig nog wel de staf en vooral de fakkel meenemen en daar zou hij bij de beklimming van het wandje zijn handen vol aan hebben. De beide zich in het pakket bevindende amuletten hing hij bij zijn eigen exemplaar om de hals. De Romeinse kleding was eenvoudig en doeltreffend. De drager moest zonder er hinder van te ondervinden zich snel over grote afstanden kunnen verplaatsen, zowel te paard als te voet. Daarbij moest hij ook nog beschermd worden tegen allerlei weersomstandigheden. Naast de kledij was er ook een dolk en het overbekende korte Romeinse zwaard. Het zwaard en de dolk bevestigde hij met de daarvoor bestemde gespen aan de gordel. Met niet geringe moeite kon hij de fakkel tussen de tanden klemmen en met de staf op de rug tussen de gordel gestoken begon hij

voorzichtig de rotswand te beklimmen. Door de vele oneffenheden ging het gemakkelijker dan hij gedacht had, alleen de staf op zijn rug en de fakkel tussen zijn tanden speelden hem wat parten. Al vrij vlug was hij echter bij de gang. Hangend over de rand rustte hij even en verlichtte de gang voor hem. Tot aan een flauwe bocht was ze zó laag dat hij er kruipend doorheen zou moeten. In de doodse stilte die er heerste begon Endor aan zijn kruiptocht. Hij had er geen idee van hoelang de gang zou zijn en wat voor moeilijkheden hij nog op zijn weg naar buiten zou tegen komen. Na de eerste bocht nam de hoogte van de gang toe en na meerdere tientallen ellen kon hij gebukt verder. Vanaf dat punt daalde de gang licht en maakte nog een aantal bochten. Nu schoot hij heel wat sneller op dan in het begin waar hij nog had moeten kruipen. Tot nu toe was alles goed verlopen maar hij beseftte terdege dat het misleiden van de achterdochtige Romeinen nog grote problemen zou kunnen geven. Bij hun belegering van de stad hadden de Joden al zoveel staaltjes van list en bedrog laten zien dat de soldaten alleen vertrouwen hadden in mensen die ze kenden. Zo vlug mogelijk ging hij voort, de gang vertoonde nog wat flauwe bochten tot hij bij een haakse knik kwam. De fakkel achter zich houdend en nog immer gebukt, keek hij voorzichtig om de hoek. Van Nahor wist hij dat de uitgang kort achter deze knik moest liggen. Het leek hem alsof hij iets van een uiterst vaag lichtschijnsel waarnam maar misschien was de wens wel de vader van de gedachte. Hij besloot de fakkel te doven en hier achter te laten met de vuurstenen zodat hij áls hij al onverhoopt hier zou moeten weerkeren, hij in ieder geval verlichting zou hebben. Voorlopig had hij meer behoeften aan voedsel dan aan licht. Op de tast ging hij nu verder en weldra ontmoette zijn staf enige weerstand, het bleken doornstruiken te zijn. Volgens Nahor was afdalen te doen zonder vallen maar hoe dat bij duisternis zou moeten was er niet bij verteld. Een koord mocht hij niet gebruiken omdat dat zeker bij daglicht ontdekt zou worden en zo het geheim van de gang verloren zou gaan. Endor besloot maar meteen door te gaan, hij boog voorzichtig de doornentakken opzij en kroop naar de

rand van de helling. De staf liet hij achter. Gelukkig hingen de struiken niet tot over de rand zodat hij vrijwel ongeschonden aan de afdaling kon beginnen. Op één keer na, toen zijn voet weggleed en hij met zijn volledige gewicht aan zijn armen hing, verliep de afdaling goed. Aan de voet van de rotswand rustte hij even uit en luisterde aandachtig naar geluiden in de buurt. Heel vaag hoorde hij wat gerucht maar dat was te ver weg om verontrustend te zijn. Het kwam waarschijnlijk uit een Romeins legerkamp. Hij likte wat bloed van zijn hand die hij bij het afdalen had open gehaald aan de doornstruiken die hij was gepasseerd. Het instinct van de herder kwam bij hem boven. Alsof hij de positie van een rondsluipend wild dier moest bepalen speurde hij om zich heen. Langzaam liet hij zich op zijn hurken zakken en bleef zo onbeweeglijk zitten. Schuin boven zich hoorde hij nu wat schrapende geluiden, een onderdrukte kreet als van pijn en direct daarop een kort bevel: "Stilte!". Ongetwijfeld betrof het Romeinse soldaten van de eerste wachtpostenring die hij dus inderdaad achter zich had. Hij besloot voorwaarts te gaan en zo mogelijk nog bij nacht ook de tweede en derde wachtpostenring te passeren. Bevond hij zich eenmaal tussen de legerkampen dan zou hij zeker niet meer opvallen. Door zijn ervaring als herder kon hij zich vrij vlug verplaatsen. Het terrein verschilde niet veel met dat op de plaatsen waar hij schapen had gehoed. Na elke twintig passen liet hij zich weer op de hurken zakken om de omgeving op te nemen en te beluisteren. Zijn eerste ontmoeting met de soldaten kwam toch nog plotseling. Net na een luister- en kijkpauze hoorde hij wat geritsel in het schaarse struikgewas. Direct liet hij zich weer zakken en tuurde naar de plek van het geluid. Zag hij daar nu iets of niet. Bij de herders had hij geleerd dat als je in het donker iets wilde waarnemen je net náást de plek moet kijken die je wilde zien. Hoe dat kwam had hij nooit begrepen maar het werkte wel. Heel vaag zag hij iets dat zich in zijn richting bewoog. Mens of dier, dat kon hij nog niet vaststellen. Zonder enig geluid te maken schoof hij langzaam opzij naar een paar grote keien met wat struiken. Dan kon hij aan de geluiden die nu naderbij kwamen wel horen dat het hier om soldaten ging.

Indachtig de dreigementen van de legerleiding kon Endor zich wel voorstellen dat de Romeinen hun taak zeer serieus namen. Hij zou het, als hij hier ontdekt zou worden, zeer moeilijk krijgen. Mochten ze zijn koeriersverhaal onderzoeken dan zou hij ongetwijfeld door de mand vallen en dan waren de gevolgen niet te overzien. Het gehele plan zou in duigen vallen en als Nahor de strijd niet zou overleven dan zou het geheim van de boekrollen direct al verloren gaan. Bovendien moest hij er niet aan denken wat de Romeinen zouden doen met een Jood die zich een van hun tunieken had toegeëigend. De patrouille was nu dichtbij en Endor drukte zich tegen de struiken tussen de keien. Hij boog zijn hoofd zodat ook zijn ogen geen weerskaatsing van sterrenlicht konden geven. Op nauwelijks tien passen afstand passeerden de soldaten hem, zo te horen zeker een stuk of zes. Geen woord werd geuit en het geluid dat ze maakten in de duisternis was minimaal wat eens te meer een bewijs was voor de discipline binnen de Romeinse troepen. Endor wachtte lang genoeg om zeker te zijn dat de vijand hem niet meer kon horen en ging toen nog voorzichtiger dan tevoren verder. Nog twee keer moest hij een patrouille laten passeren alvorens hij op een wachtpostenkampement stootte. Hij begreep dat als hij dit kamp voorbij zou zijn hij betrekkelijk veilig was. Hier was de waakzaamheid der soldaten toch wel wat minder want hij had weinig moeite om vast te stellen waar de uitstaande wachten zich bevonden en alhoewel er geen vuur was, waren er duidelijk geluiden waar te nemen van zacht met elkaar pratende soldaten. Endor trok in een wijde boog om het kamp heen en zag nu in de verte een groot aantal vuren blikkeren. Daar was dus een groot kamp, als hij dat ook nog deze nacht voorbij kon komen had hij het eerste deel van zijn tocht achter de rug. Hoewel hij verschillende patrouilles tegenkwam was het ontwijken ervan geen probleem meer door het lawaai dat ze, hier al wat verder van de belegerde stad vandaan, maakten. Daar hij zich nog steeds in zuidelijke richting voortbewoog, besloot hij het legerkamp aan westelijke zijde te passeren omdat hij anders misschien gedwongen was zich te veel in de richting van Bethlehem te begeven en daar zou een

Romeinse koerier niet veel te zoeken hebben. Hij wist natuurlijk niet waar de Romeinen hun kampementen precies hadden maar zolang hij deze kleding droeg moest hij minstens in de buurt ervan blijven. Het leek hem het beste naar Kirjath Jearim te gaan, daar herderskleding te bemachtigen en via Alalon en Beth Horon naar zijn bestemming te gaan. In hoeverre er nog herders en kudde waren zou hij ter plekke moeten ervaren. Hij begreep dat de vele tienduizenden soldaten heel wat voedsel nodig hadden en het eerste wat een bezettingsmacht in beslag nam was altijd het vee en de voorraden van de boerderijen. De tocht naar Kirjath Jearim, die normaal zo'n drie uur besloeg, vergde in de opkomende ochtendschemering en het daarna bij zonsopgang felle daglicht, veel van zijn krachten. Honger en dorst kwelden hem doch hij gunde zich geen rust. Eerst moest de afstand tussen hem en Jeruzalem zo groot mogelijk gemaakt worden. Hij hield zich ver van de weg waar regelmatig troepenverplaatsingen en voedselkonvoien plaatsvonden in de richting van Jeruzalem. Halfweg Emmaus en Kirjath Jearim dook er plotseling uit een terreinplooi een tiental legioensoldaten voor hem op. Endor schrok heftig maar wist zich uiterlijk kalm te houden. Hij perste er een blijde lach uit en na de gebruikelijke begroeting waarbij de keizer alle heil werd toegewenst, maakte hij een theatraal gebaar: "Wat ben ik blij jullie te zien, ik ben met een spoedopdracht onderweg van het kamp bij Bethaniá naar een kamp dat ergens bij Gibeon moet liggen. Vannacht ben ik door een paar wilde dieren aangevallen en zo mijn voedsel en drinken kwijtgeraakt." De soldaten bekeken hem eens en grijnsden. Endor's vermomfaaide uiterlijk en de krassen in zijn gezicht en op zijn handen waren de beste bevestiging van zijn verhaal. Een oudere legionair reikte hem een lederen waterzak. "Voedsel hebben we niet maar hier heb je in ieder geval wat te drinken." Dankbaar nam Endor de zak van zijn vijand aan. De zak bevatte, ongetwijfeld van zijn landgenoten geroofde wijn die nog opmerkelijk koel was. "Waar ben ik hier precies?" Endor richtte zich direct tot de oudere legionair daar die het minst onverschillig leek. "Om bij Gibeon te komen moet je

daarheen.” De man maakte een vaag gebaar naar het noorden. “Het kamp ligt ten westen van Gibeon aan een beek. Je kunt het beste hier vlak bij de weg naar Kirjath Jearim nemen en vandaar de weg naar Gibeon want in de heuvels zwerven nog wat rebellen en ontsnapte herders rond die graag elke passerende Romein de keel zullen doorsnijden.” De man lachte luid. “We hebben er enige tijd terug nog twee gesnapt, jonge wat hebben die gekrijst voor ze het begaven.” Inwendig rilde Endor. Hij moest er niet aan denken wat er met hem zou gebeuren als ze erachter kwamen dat hij Joods was. “Net goed voor zel”, verloochende hij met een diepe pijn in het hart zijn afgeslachte landgenoten. “Wel mannen, bedankt en gegroet, ik ga vlug verder want ik ben al veel te laat”. De soldaten bromden wat terug en vervolgden hun weg. Ze hoopten waarschijnlijk nog meer Joden te kunnen pakken om zich ‘mee te vermaken’. Endor keek niet om voor hij zeker was dat hij uit het zicht van de patrouille was. Hij vond het verschrikkelijk voor zijn landgenoten maar voor hem was zijn kleding tot nu een uitkomst. In zijn Romeinse kledij zou hij echter bij een ontmoeting met opstandelingen geen kans krijgen iets uit te leggen. Men zou hem direct zeer pijnlijk ombrengen zonder zich ook maar iets van zijn protesten aan te trekken. Nu weer zeer op zijn hoede en constant luisterend en de omgeving bestuderend ging hij zigzaggend voort in de hoop de lijken van de twee mannen te vinden om ze van hun kleding te kunnen ontdoen. Het vinden van de plaats werd vergemakkelijkt door een paar aasvogels die traag klapwiekend niet ver bij hem vandaan in grote cirkels rondvlogen. De vogels zouden pas dalen en aan hun gruwelijke maal beginnen als ze zeker waren dat er echt geen leven meer zat in de lichamen onder hen. In een ondiepe terreinplooi zag hij de ontzielde lichamen liggen. Zelfs van die afstand kon hij zien dat de geheel ontkleedde lichamen één bloederige brei vormden. De afgerukte kledingstukken lagen her en der verspreid. Hij bestudeerde de omgeving en luisterde goed naar geluiden die op de aanwezigheid van mensen zouden duiden. Behalve de rondwielende vogels was er echter geen teken van leven te bespeuren. Voorzichtig

ging hij richting kledingstukken. Hij vermeed het naar de lijken te kijken die een zoetige, weeë geur verspreidden. Endor nam alle kledingstukken mee en haastte zich naar een rotspartij in de schaduw waarvan hij zich wat kleding uitzocht. Kennelijk had het hier herders betroffen want tussen de plooien van een der mantels ontdekte hij een slinger en een zestal kiezelstenen. De aanwezigheid van de slinger gaf hem een iets veiliger gevoel. Hij was tenminste bewapend en als het niet meer dan een paar Romeinen betrof, zou hij zich wel weten te redden. De Romeinse kleding en wapenen verborg hij tussen de rotsen. Nu was hij weer Jood en besepte wat hem te wachten stond als de Romeinen hem zouden grijpen. Graag had hij de twee lijken met stenen bedekt maar hij gunde er zich niet de tijd voor. Hij behoefde nu niet verder naar Kirjath Jearim en boog scherp af naar het noorden. Ver van de begaanbare wegen, zodat de kans op een ontmoeting met de vijand niet groot was, spoedde hij zich zo snel als mogelijk was voort, zonder evenwel de waakzaamheid uit het oog te verliezen. Hij overpeinsde dat Sefatja, de man naar wie hij onderweg was, wellicht net zoiets was overkomen als die twee van daarstraks. Als dat zo zijn zou moest hij in z'n eentje twee lotgenoten zoeken. Endor verdrong die gedachte. Hij moest eerst maar tot Beth-El zien te komen, dan zou hij wel verder zien. Pas na uren gaan zag hij hoog op een rotswand twee figuren in joodse kledij. Ze keken wel naar hem doch maakten geen enkele aanstalten zich in zijn richting te begeven. Hen goed in de gaten houdend, spoedde Endor zich voort. Hij begreep maar al te goed dat het uitschot van de bevolking de komst der Romeinse legioenen aangreep om zichzelf door plunderingen en moord te verrijken. Wandaden die toch op de Romeinen geschoven zouden worden. De beide mannen lieten hem echter ongemoeid. De dag vorderde gestaag en behoudens de slok wijn van de Romein had hij nog steeds geen voedsel of water tot zich kunnen nemen. De honger was erg maar de dorst begon bijna ondragelijk te worden. Hij besloot iets naar het westen uit te wijken naar lager terrein waar de kans op ontdekking wel is waar groter zou zijn maar waar hij in ieder geval meer kans had op een

bron en wat veldvruchten. Tot zijn geluk vond hij een bron die groot deels opgedroogd was maar voor hem nog ruim voldoende water bevatte. De gok dat de bron niet vergiftigd zou zijn moest hij maar nemen. Alhoewel de smaak verre van goed was te noemen, voelde hij de kracht in zijn lichaam snel terugkomen. Nabij de bron waren voldoende struiken met eetbare bessen om ook zijn ergste honger te stillen. Zonder rusten maar redelijk verkwikt en met een reserve voorraadjie bessen ging hij opnieuw in noordelijke richting verder. Helaas had hij door het ontbreken van een waterzak geen drinkwater kunnen meenemen maar door op de bessen te kauwen kreeg hij toch wel wat vocht naar binnen. Door dagenlang te weinig voeding in Jeruzalem, de inspanningen van de afgelopen nacht en de daaropvolgende dag, voelde Endor zich verre van geweldig en hij bad tot God hem van verdere ontmoetingen te vrijwaren. De zon zakte steeds verder weg aan de hemel en zijn afstand tot Jeruzalem groeide. Jeruzalem, gisteren nog was hij er en nu, het leek wel een eeuwigheid geleden, liep hij door het ruige landschap waar de stam van Benjamin zich ooit gevestigd had. De streek waar hij nu door trok begon hem bekender voor te komen, hij moest ergens ten westen van Beth-El zijn want bij enkele van zijn tochten met de kudde was hij hier wel meer geweest in zijn leertijd als herder. Endor herinnerde zich dat hier ook ergens een bron moest zijn. De bron was vlug gevonden en na zich gelaafd te hebben begon hij vermoeid maar vol goede moed aan het laatste stuk van zijn reis. De bron bij Beth-El was in normale tijden een geliefde plaats voor de herders om gegevens uit te wisselen. Door hun omzwervingen bleven zij vaak dagenlang verstoken van alle nieuws. Roddels, verhalen over schone vrouwen, alles was de herders welkom. Endor hoopte dat de Romeinen geen wacht bij de bron hadden geplaatst want dat zou het vinden van Sefatja aanmerkelijk bemoeilijken. Het was nu vrijwel donker en hij was dus precies op tijd. Zeer traag en erg op zijn hoede naderde hij de bron. Romeinen waren er in ieder geval niet maar dat wilde nog niet zeggen dat er geen bandieten op de loer lagen. Behoedzaam keek Endor rond. Niets wees op de aanwezigheid van mensen. Een plotseling

duidelijk gerucht achter hem deed hem ineenkrimpen en snel opzij stappend draaide hij zich om. Hij tastte naar de slinger en vond het jammer dat hij bij de dode herders geen staf had gevonden om zich te verdedigen. Een in herderskleding gestoken man stond een tiental passen van hem af. "Gegroet broeder," sprak hij zo zacht dat Endor hem bijna niet kon verstaan. De man maakte een kort gebaar met de staf in zijn hand. "Bij de bron wacht een onaangename verrassing," vervolgde hij en kwam traag op Endor toegelopen. "Ook jij gegroet broeder en heb dank voor uw waarschuwing." Endor zat in spanning, was dit de man die hij zocht? Voorzichtig begon hij, even zacht pratend als de man voor zich, "Ik zoek de herder Sefatja, hebt ge hem wellicht gezien?" De ander reageerde niet. Endor besloot de sprong te wagen: "Rustte Jacob hier niet voor hij naar Laban vertrok?" Endor veroorloofde zich een minimale verandering in de ontmoetingszin om het in deze omstandigheden aannemelijker te laten klinken. Tot zijn opluchting reageerde de man met: "Ik bèn Sefatja en de steen waarop zijn hoofd rustte is nog steeds mijn altaar." Sefatja wenkte Endor mee te gaan weg van de bron, hogerop de rotsige heuvels in. Een nieuwe, belangrijke taak lag voor hen.

Door de toppen van de bomen ruiste een zoele wind. Behoudens dit vredige geluid werd de stilte in het bos, naast het gefluit van vogels, alleen verstoord door zo nu en dan een opvliegend exemplaar of een vluchtend stuk klein wild in het struikgewas. De boog over de schouder, dus kennelijk niet op jacht, verplaatste de man zich vrij snel langs de kant van het brede bospad, zonder zich echter te haasten. Aan zijn kleding was te zien dat hij tot de ridderstand behoorde. Ridders trokken er zelden alleen op uit, altijd waren er wel één of meerdere schildknapen of soldaten in de buurt om hun wapens of jachtbuit te dragen. Deze ridder trok er echter graag alleen op uit en jagen deed hij zelden en zeker niet gauw voor zijn plezier. Hij vond dat er slechts gejaagd mocht worden bij speciale jachtfestijnen of als de honger hem daartoe dwong. Gezien er in de bossen van Gelre soms wat gespuis rondzwierf was het wel wenselijk altijd gewapend te zijn. Meer dan pijl en boog en zijn korte zwaard nam hij nooit mee. Geboefte uit deze buurt kende hem wel en zijn reputatie met deze wapenen was vrijwel altijd voldoende de struikrovers af te schrikken. Een heel enkele maal, als de rovers met drie of vier man waren of sterk onder invloed van gerstebier, wilden ze nog wel eens een poging wagen. Tot nu toe was hen dat slecht bekomen. De eenzame wandelaar genoot telkens opnieuw van zijn eindeloze tochten door de bossen die hij op zijn duimpje kende. Een enkele maal maakte hij meerdaagse tochten, dan sliep hij bij boeren die horig waren aan zijn vader. Door zijn eerlijkheid, zijn bescheidenheid en zijn hoffelijke houding jegens de boerinnen en hun dochters was hij daar een graag geziene gast. Voor zover hij wist was er slechts één persoon in de bossen die tot het kasteel van zijn vader, de Heer van Grimberghen, behoorde waar hij geen contact mee had. Dat was het kruidenvrouwtje van Wilcht. Wilcht was een gehucht in het land van Kleef vanwaar zij, verdacht van hekserij, was verjaagd door bijgelovige boeren. Hier, niet ver van Geldern, waren de boeren wat minder

bijgelovig en in Geldern zelf, wel is waar ruim een dag reizen bij haar vandaan, lachte men om haar vermeende hekserijen. Toch gingen velen daar met een boog om haar heen als ze om haar kruiden te verkopen naar de stad kwam en werden kinderen rustig gehouden door te dreigen hen aan het vrouwtje mee te geven als ze niet zoet zouden zijn. Daar haar kruiden menigeen van zijn kwalen had bevrijd werd haar, behoudens enige plagerijen door dronken dapperen, niets in de weg gelegd. Ooit had Heer Herman van Grimberghen haar een lichte slag met de vlakke zijde van zijn zwaard gegeven toen zij naar zijn zin niet vlug genoeg opzij was gegaan. Hij, Rudolf, de jongste telg van de van Grimberghen's, was erbij geweest evenals zijn beide broers, Gerben de oudste en Wilfried. Zijn vader en beide broers hadden gebulkt van het lachen bij de potsierlijke pogingen van het kromme vrouwtje om op de been te blijven. Het vrouwtje had hen uitgescholden in een taal die niet van hier was en had daarbij dreigend met de knuppel gezwaaid die onafscheidelijk bij haar scheen te horen. Als Rudolf haar niet opzij had getrokken zou zijn vader haar waarschijnlijk gewoon omvergereden hebben. Van Grimberghen waardeerde haar kwaliteiten als genezeres zeer wel maar dat betekende nog niet dat ze hem, de Heer van slot Grimberghen, geen eerbied verschuldigd was. Sinds die tijd ging het vrouwtje bij een ontmoeting met een van Grimberghen altijd wel opzij doch uit haar fonkelende ogen sprak beslist geen genegenheid. Rudolf kwam bij een hem bekende splitsing. Links aanhoudend zou hij langs de hut van het kruidenvrouwtje komen en rechts langs de hofstede van Langer. Langer had zijn hoeve goed georganiseerd, het vee was vet, de aren vol en zijn dagloners werkten hard. Ze moesten dat wel want Langer was een boom van een vent die geen luiheid en geen tegenspraak duldde. Hij had altijd onmiddellijk de vuisten klaar en hij sloeg er bij het minste of geringste op los. Voor zover Rudolf wist had hij maar twee goede eigenschappen: de één was dat hij net zo hard werkte als zijn ondergeschikten, de ander dat hij zowel in goede als in slechte tijden zijn werkers goed te eten gaf en goed beloonde. Hij huldigde het standpunt dat er alleen goed

gewerkt kan worden als er ook goed gegeten werd. Rudolf besloot langs Langer te gaan. Zonder eten kon hij de drie of vier uren gaans tot het kasteel wel aan maar een kan water zou welkom zijn. De gierige Langer zou blij met hem zijn omdat hij slechts water zou vragen. Zou een van de andere van Grimberghen's op bezoek komen dan werd er vlees en wijn of bier verlangd. Voorbij Langer zou hij niet meer langs andere boerderijen komen alhoewel er her en der nog verschillende tussen de bossen verscholen lagen. Daar het om nogal grote hofsteden ging met veel weerbare mannen, kwamen struikrovers zelden zover die kant op. Bovendien was het kasteel gevaarlijk dichtbij en rovers die in handen van de kasteelheer vielen waren nog niet jarig. Zoals verplicht, zouden ze naar de Hertog gebracht worden voor berechting maar voor het zover zou komen konden ze wel eens maanden in de kerkers van slot Grimberghen moeten zuchten terwijl men wist dat het dagelijkse brood wel eens vergeten werd evenals de kruik onfris water. Ondanks de grotere veiligheid bleef Rudolf op zijn hoede. Doordat hij altijd scherp was op het zien of horen van dingen die niet tot de normale situatie behoorden, nam zijn scherpe gehoor wat geluiden waar die zeker niet gewoon waren. Diep in het struikgewas was iets aan de hand. Door een overduidelijk gedruis, dat van een groter wild dier afkomstig zou kunnen zijn, hoorde hij een onderdrukte kreet gevolgd door een geluid dat duidelijk van metaal op metaal afkomstig was. Rudolf drong snel doch vrijwel geruisloos het struikgewas binnen. Het rumoer naderende hoorde hij nu duidelijk een getier dat erop wees dat daar geen edele lieden in strijd waren. Op zich wilde dat nog niet zeggen dat bij die onedele lieden geen edelmoedigen zouden kunnen zijn. Zeker niet alle edellieden waren edel en onder de niet edelen waren er veel met een edele instelling. Het struikgewas werd wat dunner en Rudolf kon de vechtenden nu goed zien. Voorwaarts gaand, terwijl hij de boog van de rug nam en een pijl aanlegde, zag hij drie mannen waarvan er één tegen een boom leunde. De rechterarm van deze man hing slap langs zijn lichaam, in de linkerhand voerde hij een zwaard waarvan Rudolf direct zag

dat het een vreemd exemplaar betrof. Het zwaard had een gekromd lemmet en zo iets had hij nog nooit gezien! Hij zag nu ook dat er een man onbeweeglijk op de grond lag. Hoorde die bij die ene tegen de boom of bij die twee anderen. Die beiden hadden duidelijk angst aan te vallen. Ze pleegden steeds gezamenlijk schijnaanvallen om de gewonde te vermoeien en hem zo te overwinnen. De man bij de boom wierp een korte blik op Rudolf en rechte zijn rug. Kwam hier nòg een tegenstander opdagen of kwam er juist hulp. Hoewel ze er allen min of meer als vagebonden uitzagen voelde Rudolf instinctief dat hij de man bij de boom te hulp moest komen. De oorzaak van de twist niet kennende wilde hij vooralsnog niemand verwonden en hij joeg enkele voeten boven de gewonde een pijl in de boom, direct een nieuwe aanleggend. De gewonde grijsde wrang terwijl de beide anderen zich verschrikt omkeerden. Tot dan hadden ze niets van Rudolf's aanwezigheid gemerkt. Ziende dat ze met een ridder van doen hadden die ongetwijfeld spoedig door zijn schildknapen gevolgd zou worden, bedachten ze zich geen moment en gingen er als hazen vandoor. Een honderdtal meters achtervolgde Rudolf hen. Toen hij bij een vrij open stuk zag dat ze zonder omzien bleven rennen keerde hij op zijn schreden terug.

De man bij de boom liet zich langzaam naar de grond zakken. Die ridder was maar net op tijd gekomen om hem te redden. Stom zich zo door een stel schurken te laten bedotten. Die ochtend vroeg had hij zich, na een goede nachtrust en een stevig ochtend maal bij een gastvrije boer, op weg begeven voor een van de laatste etappes naar Vlaanderen, naar huis. Nou ja, huis... Hij grijsde vermoeid. Zijn eigenlijke huis lag heel wat verder weg dan Vlaanderen. Na een aantal uren stevig doorgereden te hebben was hij voor een korte rustpauze gestopt bij een beekje waar hij zijn paard kon drenken. Tot zijn pech had een drietal struikrovers zich óók bij dat beekje gelaafd. Plotseling hadden zo boven op hem gezeten. Een haal met een dolk had hem de kracht in zijn rechterarm ontnomen en een klap met een knuppel had hem doen duizelen. Het was hem nog een raadsel hoe zij hem zo

stil hadden kunnen naderen, hij was toch altijd bijzonder op zijn hoede. De enige mogelijkheid was dat ze hem hadden zien naderen en dat ze zich toen tussen het dichte struikgewas hadden verstopt waar hij toevallig precies zijn dorst had willen lessen. Ondanks dat hij zijn rechterarm niet meer kon gebruiken en wild het hoofd had moeten schudden om er de helderheid weer in te krijgen, had hij zijn zwaard weten te trekken en met een machtige houw een der kerels, die hem met een breed slagzwaard te lijf wilde gaan, doen terugdeinzen. Van het moment gebruik makend had hij zich op zijn paard geworpen maar voor hij het geschrokken dier in gang had kunnen zetten had de vent met het slagzwaard opnieuw een poging gedaan hem te vellen. Enige moed kon de schurk niet onzegd worden want waar zijn broeders in het kwaad op eerbiedige afstand bleven, deed hij alsnog een poging hun prooi neer te slaan. De slag miste hem wel is waar maar werd vol door het paard opgevangen. Het bloed spoot het dier uit de hals en hij had maar net op tijd weer uit het zadel kunnen springen. Vanaf dat moment was de tactiek van het drietal duidelijk. Ze lieten hem verder gaan maar bleven constant van opzij en van achter aanvallen op hem doen. Nimmer kwamen ze zo dichtbij dat hij een kans maakte om een van hen te raken. Ze gaven hem echter ook geen gelegenheid de hevig bloedende wonde te verbinden om zo het bloeden te stelpen. Toch leek het net alsof de kerels hem niet wilden doden maar hem levend in handen wilden krijgen. Voor drie gezonde kerels mocht het tenslotte geen moeite kosten een gewonde uit de weg te ruimen. Uiteindelijk had hij zich met de rug tegen een dikke boom teruggetrokken en het besluit genomen zijn huid zo duur mogelijk te verkopen. Een van zijn tegenstanders die zich te dichtbij had gewaagd had hij weten te treffen maar de beide anderen waren slim genoeg geweest om voldoende afstand te houden. Hij had gevoeld dat hij het niet lang meer zou kunnen volhouden. Dan was de reddende ridder gekomen. Hij duizelde en sloot even de ogen. Even maar...

Rudolf naderde de gewonde met enig gedruis. Hij wilde niet het risico lopen kennis te maken met het kromme zwaard van

de vreemde die weliswaar met de linkerhand geen al te grote vaardigheid had getoond maar een onbekwame houw bleef ten slotte toch een houw. Ze zijn er voorgoed vandoor riep hij al op enige meters afstand. Er volgde geen antwoord. De vreemdeling bleek nauwelijks nog bij bewustzijn en het mompelde alleen wat. De ridder zag dat hulp hier dringend gewenst was. Iedereen die wel eens op een slagveld geweest was wist wel wat van wondbehandeling af. Gedurende het gevecht bekommerde niemand zich om je als je gewond was, dat deed hooguit een tegenstander maar dan wel om je af te maken. Na de strijd was onderlinge hulp heel gewoon. Rudolf bekeek snel even het lichaam van de schurk die in het gevecht was neergegaan en constateerde dat die nooit meer iemand zou overvallen. De gewonde had een forse buil aan de linkerslaap waar door het geronnen bloed heen, een wonde te zien was. Voorzichtig betastte hij de wond en het leek hem toe dat ze oppervlakkig was. De man, die scheef gezakt tegen de boom hing, kreunde zacht en murmelde iets in een onbekende taal. Rudolf bekeek nu de arm. Dat zag er niet zo fraai uit. Door een scheur in de mouw nam hij een bloederige wonde waar waarvan de ernst niet zonder meer kon worden vastgesteld. Ook kon hij zo niet vaststellen of er een bot gebroken was. Hij besloot eerst de nog steeds bloedende wond af te binden om het bloeden te stelpen. Uit zijn zijtas nam hij een strook linnen en bond die strak om de bovenarm zo'n twintig centimeter boven de wond. Om de aderen goed dicht te knellen deed hij tussen de huid en het linnen een stukje twijg. De man kreunde weer. Rudolf overlegde wat hem nu te doen stond. Hij kon de man niet zonder meer achterlaten. Het was niet voorspelbaar wat deze zou doen als hij weer bijkwam. Voorzichtig strekte hij de man uit, rolde zijn korte jas op en legde het als kussen onder zijn hoofd. Hij hoopte dat de man spoedig bij zou komen dan konden ze afspreken wat hun te doen stond, vermits ze elkaar konden verstaan natuurlijk. Rudolf zette zich naast de gewonde en staarde voor zich uit. Zijn oren bleven gespitst op geluiden die hier niet thuishoorden. Alles leek vredig. "Heb dank heer ridder, u hebt mij het leven gered." Rudolf keek

verrast opzij, het stemgeluid was wel zacht geweest maar toch zeer duidelijk en zonder haperen en in zijn eigen taal. “Aha, u bent weer bij bewustzijn. Eerst wil ik graag weten of u iets gebroken hebt. Is uw rechterarm, die ik afgebonden heb om het bloeden te stelpen, te bewegen?” De man bewoog de arm van uit de schouder en vanuit de elleboog. Zijn gezicht vertrok iets, kennelijk was het nogal pijnlijk. Dan spreidde hij enige malen de vingers en schudde het hoofd. “Kennelijk niet gebroken.” Rudolf keek de gewonde strak aan. De kleding was niet die van een edelman, meer die van een koopman. Het was te zien dat er goede lakense stoffen voor gebruikt waren al zag het er nu wat verfromfaaid en gescheurd uit. De man keek met open blik terug. Hij glimlachte vaag en zei: “U vraagt zich ongetwijfeld af wie ik ben en of ik soms met mijn roofgenoten twistte over de verdeling van een buit? Nou, dat laatste is zeker niet het geval. Ik ben een eerzaam reiziger op weg naar Vlaanderen. Mijn naam is Egbert van Maghel en mijn vaste verblijfplaats is het kasteel van heer Robert van Vlaanderen.” Rudolf keek verrast en nieuwsgierig. Van Vlaanderen was bekend dat het in voortdurend conflict leefde met vooral zijn zuiderburen door de gebiedsuitbreiding die het er zocht. Het graafschap werd dan ook door velen beschouwd als een roversnest.” Wel wel, geen rover maar een roofridder?”, vroeg hij lachend. Egbert glimlachte terug en repliceerde gevat: “U hebt uw kasteel ongetwijfeld gekocht, derhalve bent u dus koopridder.” Beide mannen lachten. Ze voelden een sterke wederzijdse sympathie. Rudolf trok een streng gezicht en vervolgde: “Roofridder of koopridder, dat laten we voorlopig maar even in het midden. We moeten eerst zorgen voor een goede verpleging. Overigens, mijn naam is Rudolf van Grimberghen en ik woon in het slot van mijn vader. Dat slot is, ik moet het toegeven, niet gekocht maar veroverd.” De mannen gaven elkaar de linkerhand. In hun nog lang durende vriendschap zou dit gebaar bij nog vele belangrijke momenten in hun leven herhaald worden. “Laten we het zo afspreken, u blijft hier bij de boom, het zwaard bij de hand en ik ga hulp halen. Goed?” Egbert knikte. “Alvorens u hulp gaat halen zou ik het op hoge prijs stellen als u eerst wilt gaan

kijken of mijn paard nog leeft en zo ja dan zou ik gaarne zien dat u het afmaakte. Het heeft een wond opgelopen die te veel bloedverlies veroorzaakt zal hebben om het nog te laten herstellen. Bovendien zijn aan het zadel nog wat zaken bevestigd die ik graag hier zou hebben, vooral mijn boog. Het zadel kan ik altijd later nog wel ophalen.” Rudolf stemde in. “Waar ongeveer?” vroeg hij. Egbert maakte een gebaar en zei: “Enige honderden meters in die richting.” Rudolf stak ten afscheid zijn hand op en drong het struikgewas binnen. Hij vond het paard spoedig. Het dier hinnikte toen het de ridder zag en sloeg moeizaam met de poten. Grote angstogen waren op Rudolf gericht. Hij sprak het dier geruststellend toe en streelde het de manen. Met één haal van zijn dolk sneed hij het dier de keel door. Hij vond het beroerd dit te moeten doen maar het dier was nu ten minste uit zijn lijden en kon in ieder geval niet meer levend ten prooi vallen aan wilde dieren. Hij maakte een reiszak van het zadel los en vervolgens een boog en een koker pijlen. En wat voor een boog! Zoiets had Rudolf, evenmin als het zwaard, nog ooit eerder gezien. Deze boog geleek weinig op de hem bekende jacht- of krijgsbogen. Aan de boog zelf was een lange houten lade bevestigd die langs de pees liep. De pees zelf stond zeer strak gespannen. Zou dit nou zo’n kruisboog zijn waar hij zijn broers wel eens over had horen praten? Hij zou er zijn nieuwe kennis eens gauw naar vragen. Na het zadel onder het dode paard vandaan getrokken te hebben verstopte hij het in de struiken. Dat moest later maar opgehaald worden. Vlug keerde hij terug naar de gewonde. Deze reageerde zwakjes op zijn terugkomst. “Het is niet al te best met me geloof ik,” murmelde hij. Ik hoop dat u niet te ver weg moet voor hulp. De wond of het afbinden steekt behoorlijk en ik voel dat er een flinke koorts komt opzetten. Het zou rampzalig zijn als ik mijn arm zou moeten verliezen.” Rudolf knikte ernstig. Hij beseftte maar al te goed wat er zou gebeuren met iemand die zijn rechterarm verloor. Wel is waar kon door goede oefening de linkerarm behoorlijk getraind worden maar de vaardigheid van rechts zou nimmer bereikt worden. Bovendien betekende het gemis van de linkerarm tevens het missen van een schild of

gevechtstdolk, verder kon het boogschieten vergeten worden zodat kortom het krijgs- en jachtbedrijf voorgoed voorbij zouden zijn. Het zou leven worden van liefdadigheid. "Misschien is het wel minder erg dan u denkt." Rudolf begreep dat er toch wel haast gemaakt moest worden. Ik zal u onder het struikgewas trekken zodat u uit het zicht ligt. Hier heb ik uw spullen. Egbert wees naar de boog. "Al eens eerder gezien?" Rudolf schudde het hoofd. "Nog nooit maar ik denk dat het zo'n kruisboog uit het oosten is." "Dat is het," bevestigde Egbert. Hij wees de ander hoe hij hem moest spannen en er een pijl op moest vastzetten. "Kijk nu is de boog schietklaar en zonder te spannen kan ik in ieder geval zo nodig één schot afvuren. De zuiverheid en reikwijdte van deze boog zijn groter dan die van de bogen zoals u er zelf een hebt. Als alles goed gaat met mijn arm zal ik dat nog wel eens demonstreren." Dit zeggend verplaatste Egbert zich iets zodat hij met het gezicht precies gericht lag op een meer open gedeelte van de struiken. Mocht er al iemand komen met kwade bedoelingen dan zou dat hopelijk van die kant moeten zijn. De gespannen boog legde hij op zijn benen, het zwaard links naast zich. Uit de reiszak nam hij iets wat op gedroogde bessen leek en stak die in de mond. "Goed tegen de koorts," mompelde hij. Rudolf sleepte ook het lijk tussen de struiken. Hij zou dat later nog wel even nader onderzoeken. "Ik hoef niet zo ver voor hulp," stelde hij de gewonde gerust. "Ten minste," vervolgde hij raadselachtig met een flauwe glimlach, "als ik haar meekrijg..." Dit zeggend draaide hij zich om en met een "tot zo!", verdween hij naar de open plek waar het gevecht had plaatsgevonden. Even oriënteerde hij zich om dan in draf de juiste richting te kiezen. Zij hardlooptraining die door eenieder zo belachelijk gevonden werd - een ridder liep niet die ging te paard - en die hij daarom al enige jaren voor zijn omgeving geheimhield, kwam hem nu goed van pas. Te paard zou hij het zeker niet vlugger gekund hebben. En als hij een paard bij zich gehad zou hebben zou hij er, naar de gewoonte in die tijd, de gewonde waarschijnlijk opgehesen hebben om hem naar het ouderlijk slot te vervoeren. Menig gewonde die nog gemakkelijk had kunnen herstellen had door

die handeling een onherstelbare verminking opgelopen of erger, had het leven verloren. Onder het voort draven overdacht hij dat Egbert helemaal niet gevraagd had naar zijn paard of zijn schildknappen. Of Egbert was er te versuft voor geweest, wat hij zich niet kon indenken gezien zijn behoorlijk heldere antwoorden, of de man was gewoon niet nieuwsgierig en ging er van uit dat datgene wat hij moest weten hem wel verteld zou worden. Rudolf vorderde snel en kwam weldra in de buurt waarvan hij wist dat de kruidenvrouw woonde. De woning zelf had hij nooit van dichtbij gezien daar hij het niet nodig vond het vrouwtje te treiteren door op zijn tochten bij haar in de buurt te komen. Als hij haar zag en dat was niet vaak, was dat vanuit de verte. Hij was dan op een van zijn vele tochten door het bos en zij waarschijnlijk op zoek naar heilzame kruiden. Plots zag hij haar hut, want meer leek het geval waar zij woonde niet. Vóór de hut, in de schaduw op een bankje zat het doel van zijn bezoek. Even nam hij de omgeving in zich op. Het veld rond de hut zag er zeer netjes uit. Geen houtresten of in het wild groeiende planten. Alleen een keurig bijeengehouden hoop sprokkelhout links naast de hut. Vóór de hut een veldje met kennelijk zelf geplante bloemen en struikjes in rechte rijen. Langzaam ging hij voorwaarts. De vrouw liet niet merken of zij hem gezien had. Ze staarde onverstoord voor zich uit. Op een paar meter van de hut schraapte hij zijn keel. Geen reactie. "Gegroet vrouwe." Hij sprak haar toe alsof zij een edelvrouwe was. Nog steeds geen enkele reactie. Rudolf besloot haar maar meteen te zeggen waarvoor hij kwam: "Ik kom uw hulp inroepen om een hier niet ver vandaan in het woud liggende gewonde vreemdeling te helpen." Nu pas kwam er een reactie. Ze draaide haar hoofd en keek naar hem. Haar ogen leken zwart en keken hem strak aan. In het nauwelijks gerimpelde gezicht stak de ietwat gekromde neus uitdagend naar voren. Haar leeftijd was beslist niet te schatten. De enige maal eerder dat hij zo dicht bij haar in de buurt geweest was, was hem dit niet opgevallen. Hij had zich toen enigszins geschaamd voor het gedrag van zijn vader en broers en ingegrepen toen ze verwond dreigde te geraken. "Zo, een van Grimberghen die